

3. Esi- ja perusopetus

3.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Kunta voi järjestää palvelut itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai hankkia palvelut muulta luvan saaneelta opetuksen järjestäjältä. Kuntien välistä yhteistyötä varten voidaan perustaa kuntayhtymä. Kunta voi lisäksi järjestää perusopetukseen valmistavaa opetusta, lisäopetusta, perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa joustavan perusopetuksen toimintaa sekä perusopetusta muille kuin oppivelvollisille.

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Lupa vieraskielisen opetuksen, erityisopetuksen, erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen ja kansanopistossa muille kuin oppivelvollisille annettavan opetuksen järjestämiseen voidaan myöntää alueellisen tai valtakunnallisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella, vaikka opetuksen järjestäjä ei ole tehnyt edellä tarkoitettua sopimusta. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten.

Pääosa esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksesta yhdistettiin vuoden 2010 alusta osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuutta, jota hallinnoi valtiovarainministeriö. Vuoden 2015 alusta kuntien peruspalvelujen tehtäväkohtaiset valtionosuusperusteet yhdistettiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Valtionosuus perustuu kunnan ikäluokittaisiin perushintoihin ja ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määriin sekä kunnan olosuhteisiin perustuviin lisäyksiin ja lisäosiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimalla esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksella katetaan niitä opetuksen järjestäjien kustannuksia, joita peruspalveluiden valtionosuus ei kata, ja se määräytyy opetuksen järjestäjän oppilasta kohden määräytyvien rahoitusperusteiden mukaan.

3.2. Valtiovarainministeriön hallinnoima rahoitus

3.2.1. Esi- ja perusopetuksen valtionosuus osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta

Kunnille myönnettävä esi- ja perusopetuksen valtionosuus on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta, jonka myöntää valtiovarainministeriö. Rahoituksesta säädetään kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetussa laissa (1704/2009) ja sen muutoksessa (676/2014), joka tuli voimaan 1.1.2015 alkaen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2022 on 23,59 % Kunnan omarahoitusosuus vuonna 2022 on 4.290,50 euroa asukasta kohden. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskenta perustuu kunnan valtionosuustehtävien laskennallisiin kustannuksiin, sisältäen mm. esi- ja perusopetuksen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden *laskennalliset kustannukset* saadaan laskemalla yhteen tulot, jotka saadaan kertomalla *ikäluokittaiset perushinnat* asianomaisiin ikäluokkiin kuuluvien kunnan asukkaiden määrillä. Näin saatuun summaan lisätään

kunnan *sairastavuuden, työttömyyden, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristoisuuden, asukastiheyden ja koulutustaustan* perusteella määritellyt laskennalliset kustannukset.

Perushinnat määrätään erikseen seuraaville ikäluokille:

- 1) 0–5-vuotiaat
- 2) 6-vuotiaat
- 3) 7–12-vuotiaat
- 4) 13–15-vuotiaat
- 5) 16–18-vuotiaat
- 6) 19–64-vuotiaat
- 7) 65–74-vuotiaat
- 8) 75–84-vuotiaat
- 9) 85 vuotta täyttäneet ja vanhemmat.

Kunnalle myönnetään lisäksi *syрjäisyyden, työpaikkaomavaraisuuden ja saamelaisten kotiseutalueen* kunnan *lisäosat*.

3.2.2. Kotikuntakorvaukset

Koska kunnan peruspalvelujen valtionosuudet maksetaan kunnille kunkin kunnan oppilas- ja muiden ikäluokkien perusteella, järjestelmä edellyttää kotikuntalaskutusta oppilaan käydessä koulua muussa kuin oman kunnan koulussa (toisen kunnan, kuntayhtymän, valtion tai yksityisen ylläpitämässä oppilaitoksessa). Oppilaan kotikunnalle on säädetty velvollisuus maksaa kotikuntakorvausta 6–15-vuotiaasta tai muusta oppivelvollisuuttaan suorittavasta oppilaasta sille opetuksen järjestäjälle, jonka opetukseen oppilas on osallistunut. Valtiovarainministeriö hoitaa kotikuntakorvauslaskutuksen keskitetysti hallinnollisena palveluna ns. Clearing-järjestelmällä.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusuudistuksen takia kuntakohtaisista kotikuntakorvausten perusteista on 2015 alkaen siirrytty yhteen valtakunnalliseen perusteeseen. Kotikuntakorvaus määräytyy kuntien ja muiden opetuksen järjestäjien esi- ja perusopetuksen toteutuneiden kustannusten perusteella erikseen 6-, 7–12- ja 13–15-vuotiaille. Valtiovarainministeriö vahvistaa kotikuntakorvauksen laskennan perusteena olevan kotikuntakorvauksen perusosan vuosittain. Kotikuntakorvauksen perusosa vuonna 2022 on 7.452,22 euroa.

Kotikuntakorvaus saadaan kertomalla kotikuntakorvauksen perusosa 6-vuotiaiden oppilaiden osalta kertoimella 0,61, 7–12-vuotiaiden osalta kertoimella 1,00 ja 13–15-vuotiaiden osalta kertoimella 1,60. Muulle oppivelvolliselle oppilaalle (16-vuotiaat) kotikuntakorvaus määräytyy 13–15-vuotiaiden kotikuntakorvausperusteen mukaan. Kotikuntakorvaus kunnalle on 100 % ja vuodesta 2015 alkaen muulle opetuksen järjestäjälle kuin kunnalle se on 94 %.

Kotikuntaa vailla olevien ja ahvenanmaalaisten osalta valtio maksaa kotikuntakorvauksen opetuksen järjestäjälle. Kielikoulujen kotikuntaa vailla olevien osalta kotikuntakorvaus on 57 %. Valtio maksaa myös yksityisille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksiin liittyvän arvonlisäveron osuuden.

Erikoissairaanhoidossa olevan, koulukotiopetuksen ja lastensuojelun vuoksi sijoitetun oppilaan kotikuntakorvaus voidaan laskuttaa erikseen keskimääräisiin tai toteutuneisiin nettokustannuksiin asti oppilaan opetus- tai koulupäivien mukaan.

Kotikuntakorvauksen perusteena olevat oppilaat ja niiden kotikunnat määräytyvät varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden lopun tilanteen (31.12.) mukaan. Vuoden 2022 kotikuntakorvaukset määräytyvät tilanteen 31.12.2020 oppilaiden määrän ja oppilaiden kotikuntien mukaan. Vuoden 2022 kotikuntakorvausten laskennassa käytetyt oppilasmäärät

31.12.2020 on Tilastokeskus poiminut KOSKI-tietovarannosta ja yhdistänyt niihin kotikuntatiedot väestötietojärjestelmästä (VTJ).

Oppilastietojen poiminta-ajankohtaa esitettiin vuonna 2021 aikaistettavaksi vuoden viimeisestä päivästä joulukuun 15. päivään. Esitys oli eduskunnan käsiteltävänä (HE 164/2021 vp) ja laki astui voimaan 1. tammikuuta 2022. Näin ollen vuoden 2023 kotikuntakorvaus perustuu oppilasmäärätietoihin ajankohdan 15.12.2021 mukaan.

Kotikuntakorvauksia ei tarkisteta rahoitusvuoden lopussa.

Lisätietoja antaa tarvittaessa valtiovarainministeriössä:

Unna Heimberg, finanssiasiantuntija

valtiovarainministeriö, Kunta- ja aluehallinto-osasto, Rahoitus-, arviointi- ja tietoyksikkö
Puhelin: 029 553 0280, sähköposti: unna.heimberg@gov.fi

3.3. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoima rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää esi- ja perusopetukseen rahoitusta sellaisen toiminnan osalta, jota valtiovarainministeriön hallinnoima kuntien ikäluokkapohjainen valtionosuus ei kata. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta rahoituksen osuudesta säädetään *opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009)*.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimaan esi- ja perusopetuksen rahoituksen piiriin kuuluvat:

- lisäopetuksen rahoitus (1.8.2022 asti)
- tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (1.8.2022 alkaen)
- maahanmuuttajille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus
- muille kuin oppivelvollisille järjestettävän esi- ja perusopetuksen rahoitus
- perusopetuksen aineopetuksen rahoitus
- pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus (vaikeimmin kehitysvammaisten ja muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden opetus)
- sisäoppilaitoslisä
- koulukotikorotus
- joustavan perusopetuksen lisärahoitus
- rahoitus yksityisen opetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen
- ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus
- yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää hallinnoimastaan rahoituksesta järjestäjäkohtaisesti.

3.3.1. Rahoituksen määräytyminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä esi- ja perusopetuksen rahoitus perustuu pääsääntöisesti oppilasmääriin ja oppilasta kohti vuosittain vahvistettaviin yksikköhintoihin. Varainhoitovuoden rahoitus lasketaan varainhoitovuotta edeltäneen tilastointipäivän 20.9. oppilasmäärän mukaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinonalalta rahoitettavan perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus perustuu toteutuneiden läsnäolokuukausien määrään ja läsnäolokuukautta kohden määrättyyn yksikköhintaan ja kurssia kohden määrättyyn yksikköhintaan. Aikuisten perusopetuksen eli lasten ja nuorten perusopetuksiin ylittävien opetuksen rahoitus perustuu toteutuneiden suoritettujen kurssien määrään ja kurssia kohden määrättyyn

yksikköhintaan. Aineopetuksen yksittäisten oppiaineiden rahoitus määräytyy kurssien määrän ja kurssia kohden määrätyn yksikköhinnan perusteella.

Esi- ja perusopetuksen vuoden 2022 valtionosuusrahoituksen laskennassa käytetään sekä KOSKI-tietovarannosta poimittuja suoritteita että erillisellä Opetushallituksen tiedonkeruulla kerättyjä suoritteita. KOSKI-tietovarannosta poimitut tiedot perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin. KOSKI-tiedoista on poimittu 20.9.2021 läsnäolleiden oppilaiden rahoitukseen vaikuttavat määrät, sekä aikuisten perusopetuksen kurssimäärät vuodelta 2020, aineopetuksen kurssimäärät 1.8.2020-31.7.2021 sekä kustannuslaskennassa käytettävät majoitus- ja kuljetusoppilaiden määrät 20.9.2021.

Esi- ja perusopetuksen valtionosuusrahoituksen laskennan käytettävät suoritteet, joita ei ole saatavilla KOSKI-tietovarannosta, ovat opetuksen järjestäjät ilmoittaneet Opetushallituksen syksyn tilastointipäivän 20.9.2021 perustietokyselyssä. Perusopetukseen valmistavan opetuksen vuoden 2022 ennakollisen rahoituksen laskennan perusteena olevan arvion muodostaa toteutuneet läsnäolokuukaudet vuodelta 2020, jotka ilmoitettiin Opetushallituksen perustietokyselyssä 20.9.-30.9.2021.

Koulutuksen järjestäjillä on velvollisuus siirtää tai tallentaa valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) 7–9 § tarkoitetut tiedot KOSKI-tietovarantoon viipymättä ja ajantasaisesti aina sen jälkeen, kun tieto on syntynyt tai muuttunut ja merkitty koulutuksen järjestäjän omiin rekistereihin. KOSKI-tietovarantoon merkitään tiedot siten, kun ne tosiasiallisesti opiskelijan osalta ovat riippumatta rahoitusvaikutuksista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoiman rahoituksen yksikköhintojen laskennan perusteena on valtiovarainministeriön vuosittain vahvistama kotikuntakorvauksen perusosa, josta johdetaan esi- ja perusopetuksen yksikköhinnat käyttäen rahoituslain mukaisia kertoimia.

Vuonna 2022 yksikköhintoja laskettaessa kotikuntakorvauksen perusosasta (7.452,22) vähennetään pysyvänä säästönä kuitenkin 320,77 euroa. Yksityisen perusopetuksen järjestäjän yksikköhintaa korotetaan arvonlisäveron osuudella, joka on 3,82 % vuonna 2022.

Vuosien 2020–2022 rahoituskerroin on 100,98 %. Valtionosuusprosenttia ei kuitenkaan sovelleta joustavan perusopetuksen lisärahoitukseen, perusopetuksen aineopetuksen rahoitukseen eikä yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan tai laajenevan toiminnan tai kaksivuotisen esiopetuksen ensimmäisen vuoden rahoitukseen.

Lisäopetuksen rahoitus (1.8.2022 asti)

Opetuksen järjestäjälle myönnetään lisäopetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan lisäopetuksen rahoituslain kertoimella 1,26 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098 ja perusopetuksen lisäopetuksen oppilasmäärällä. Opetuksen järjestäjälle myönnettävä yksikköhinta vuonna 2022 on 9.073,69 euroa ja yksityiselle opetuksen järjestäjälle 9.420,30 euroa.

Niistä lisäopetuksen oppilaista, jotka ovat perusopetusaikanaan olleet pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä, saa myös pidennettyä oppivelvollisuutta vastaavaa lisärahoitusta.

Lisäopetuksen tilastointipäivänä 20.9.2021 läsnäolleiden oppilaiden määrät vuoden 2022 rahoituksen laskentaan poimittiin KOSKI-tietovarannosta. Poimitut tiedot perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (1.8.2022 alkaen)

Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen yksikköhinta saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja

erotus kerrotaan tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen rahoituslain kertoimella 1,22 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098. Opetuksen järjestäjälle myönnettävä yksikköhinta vuonna 2022 on 8.785,63 euroa ja yksityiselle opetuksen järjestäjälle 9.121,24 euroa.

Perusopetuksen yhteydessä järjestettävän tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen muista kuin vaikeimmin kehitysvammaisista oppilaista, jotka ovat perusopetusaikanaan olleet pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä, saa myös pidennettyä oppivelvollisuutta vastaavaa lisärahoitusta.

Maahanmuuttotilanteille järjestettävän perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus

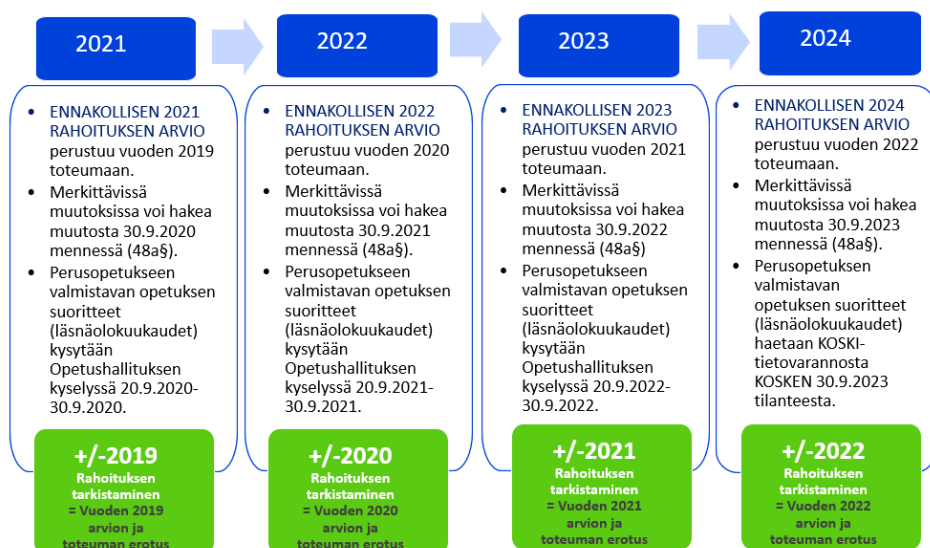
Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitus kytketään vuosittaisen laskentapäivän oppilasmäärän sijasta läsnäolokuukausien määrään. Läsnäolokuukaudella tarkoitetaan perusopetukseen valmistavassa opetuksessa 30 kalenteripäivän pituista ajanjaksoa, jona oppilas on ollut opetuksen järjestäjän oppilaana.

Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan valmistavassa opetuksessa arvioidun suoritemäärän perusteella. Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden läsnäolokuukausien määrään eli vuoden 2022 ennakkollisen rahoituksen laskennassa on suoritemääränä käytetty vuonna 2020 toteutuneiden perusopetukseen valmistavan opetuksen läsnäolokuukausien määrää.

Vuoden 2020 toteutuneet läsnäolokuukaudet ilmoitettiin Opetushallituksen perustietokyselyssä 20.9.-30.9.2021. Syksystä 2023 lähtien tiedot poimitaan KOSKI-tietovarannosta.

Arvioon perustuvat rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna, joten vuoden 2022 ennakkollinen arvioitu rahoitus tarkistetaan toteutumaa vastaavaksi vuonna 2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta muuttaa arviota merkittävän muutoksen perusteella. Hakemus on tehtävä varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä yhden oppilaan osalta enintään yhdeksän läsnäolokuukautta. Tällöin opetuksen laajuuden on vastattava

yhden vuoden oppimäärää, joten keskimäärin yhtenä rahoitukseen oikeuttavana läsnäolokaudena opetusta tulisi olla 6–10-vuotiailla 100 tuntia ja tätä vanhemmilla 111 tuntia.

Mikäli yksityisen opetuksen järjestäjän järjestämisluvassa on perusopetukseen valmistavan opetuksen osalta määritetty opiskelijoiden sallittu enimmäismäärä, voidaan varainhoitovuonna rahoituksen perusteeksi hyväksyä enintään kuukausimäärä, joka saadaan, kun luvan osoittama opiskelijoiden enimmäismäärä kerrotaan luvulla yhdeksän. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava, että toiminta on järjestämisluvan mukaista myös toiminnan laajuuden osalta.

Läsnäolokauden yksikköhinta saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,186 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098. Opetuksen järjestäjälle myönnetään perusopetukseen valmistavan opetuksen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta (1.339,45 euroa/yksityisen 1.390,62 euroa) läsnäolokuukausien lukumäärällä.

Aikuisten perusopetus eli lasten ja nuorten perusopetuksen ylittäneiden perusopetus (koko oppimäärää suorittavat)

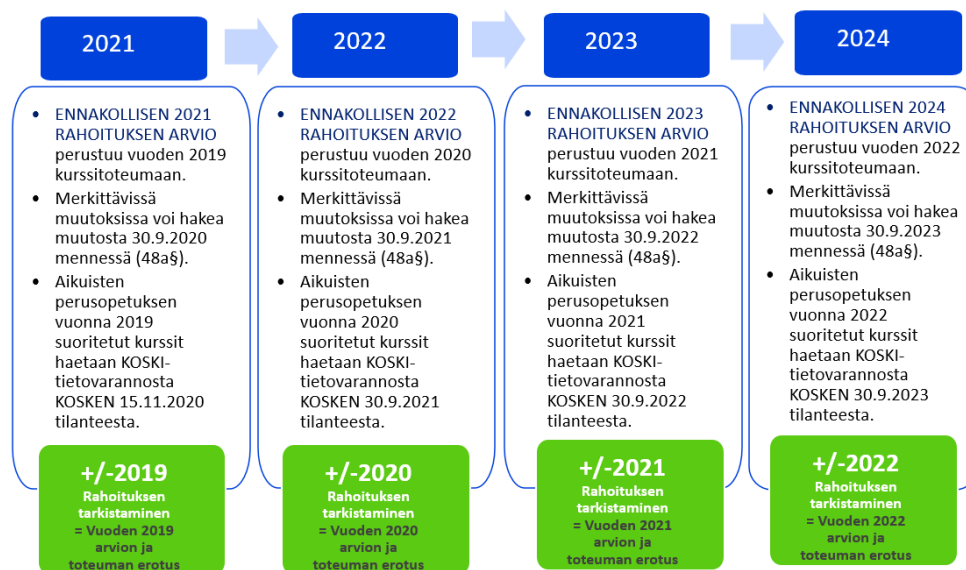
Perusopetuslain 46 §:ssä tarkoitetun aikuisten perusopetuksen koko oppimäärää suorittavien rahoitus kytketään suoritettujen kurssien määrään. Rahoitusjärjestelmän muutos mahdollistaa viiveettömän toiminnan aloituksen ja rahoituksen arvioidulla volyymilla.

Aikuisten perusopetuksessa kurssin hinta on jatkossa järjestäjäneutraali. Kurssin yksikköhinta on sama riippumatta siitä, järjestetäänkö opetusta sisäoppilaitoksessa vai muussa oppilaitoksessa (esimerkiksi iltalukiot). Erillinen sisäoppilaitoslisä maksetaan kuitenkin edelleen sisäoppilaitoksessa majoittuvien opiskelijoiden osalta.

Varainhoitovuoden rahoitus maksetaan aikuisten perusopetuksessa arvioidun suoritemäärän perusteella. Arvio perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden toteumaan eli toteutuneiden kurssien määrään eli vuoden 2022 ennakkollisen rahoituksen laskennassa on suoritemääränä käytetty vuonna 2020 toteutuneiden aikuisten perusopetuksen kurssien määrää. Arvioon perustuvat rahoitukset tarkistetaan toteutuneiden suoritteiden mukaisiksi varainhoitovuotta seuraavaa vuotta seuraavana vuonna, joten vuoden 2022 arvioitu rahoitus tarkistetaan toteutumaa vastaavaksi vuonna 2024.

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi opetuksen järjestäjän hakemuksesta muuttaa arviota merkittävän muutoksen perusteella. Hakemus on tehtävä varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuun loppuun mennessä.

Vuoden 2020 toteutuneet aikuisten perusopetuksen kurssit on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin ja tallennettuihin tietoihin.

Rahoitukseen oikeuttavien opiskelijakohtaisten aikuisten perusopetuksen kurssien määrää rahoitetaan, koska tavoitteena on opiskelijan tehokas eteneminen perusopetuksesta edelleen toisen asteen koulutukseen ja/tai työelämään.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä enintään 100 kurssia sellaisen opiskelijan osalta, joka tarvitsee koko alku- ja päättövaiheen opetuksen ja enintään 130 kurssia sellaisen opiskelijan osalta, joka tarvitsee lisäksi luku- ja kirjoitustaitovaiheen opetuksen.

Mikäli yksityisen opetuksen järjestäjän järjestämisluvassa on määritelty aikuisten perusopetuksen osalta opiskelijoiden sallittu enimmäismäärä, varainhoitovuoden rahoituksen perusteeksi voidaan hyväksyä enintään kurssimäärä, joka saadaan, kun luvan osoittama opiskelijoiden enimmäismäärä kerrotaan luvulla 30. Opetuksen järjestäjän on huolehdittava, että toiminta on järjestämisluvassa mukaisesti myös toiminnan laajuuden osalta.

Yksikköhinta vuonna 2022 saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,046 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098. Opetuksen järjestäjälle myönnetään aikuisten perusopetuksen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta (331,26 euroa/yksityisen 343,92 euroa) kurssien lukumäärällä.

5-vuotiaat esiopetuksen oppilaat, jotka ovat pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien niiden esiopetuksen oppilaiden, jotka täyttävät viisi vuotta esiopetuksen alkamisvuonna, yksikköhinnan tasoa määräävä kerroin vuonna 2022 on 1,41. Yksikköhinta vuonna 2022 on 10.153,89 euroa (yksityisten 10.541,77 euroa).

Näiden oppilaiden rahoitus muodostuu kahdesta osasta: 5-vuotiaiden pidennetyn oppivelvollisuuden esiopetuksen rahoituksesta sekä pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoituksesta.

Tilastointipäivän 20.9.2021 läsnäolleiden oppilaiden määrät vuoden 2022 rahoitukseen on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin ja tallennettuihin tietoihin.

Kaksivuotisen esiopetuksen ensimmäinen vuosi (yksityiset ns. kielikoulut)

Valtionosuusrahoitusta myönnetään niiden oppilaiden osalta, jotka täyttävät viisi vuotta esiopetuksen alkamisvuonna sellaisille yksityisille opetuksen järjestäjille, joilla on järjestämisluvassa lupa järjestää kaksivuotista esiopetusta. Valtionosuus on sama, kotikuntakorvauksen vastaava summa, jonka valtionvarainministeriö maksaa 6-vuotiaista kerrottuna vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098. Vuonna 2022 yksikköhinta yksityisille opetuksen järjestäjille on 4.479,81 euroa.

Tilastointipäivänä 20.9.2021 läsnäolleiden oppilaiden määrät on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin ja Helsingin eurooppalaisen koulun oppilasmäärät on kysytty Opetushallituksen kyselyllä.

Perusopetuksen aineopetuksen rahoitus (yksittäiset oppiaineet)

Aineopetuksen valtionosuusrahoitusta myönnetään tilanteissa, joissa suoritetaan yksi tai useampi perusopetuksen oppimäärään kuuluva oppiaine, mutta ei koko oppimäärää. Aineopetuksen yksikköhinta määrätään vuosittain talousarvion rajoissa. Rahoitus on erillinen aikuisten perusopetuksesta. Aineopetuksen suoritettut kurssit on poimittu KOSKI-tietovarannosta ja perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin. Vuoden 2022 rahoituksen laskennan suoritemäärä eli kurssien lukumäärä on ajalta 1.8.2020–31.7.2021.

Opetuksen järjestäjälle myönnetään perusopetuksen aineopetukseen rahoitusta euromäärä, joka saadaan kertomalla valtion talousarvion rajoissa vahvistettu yksikköhinta (285,43 euroa/yksityisen 296,33 euroa) yksittäisten oppiaineiden kurssien lukumäärällä.

Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoitus

Perusopetuslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden perusrahoituksen (6–15-vuotiaiden valtionvarainministeriön rahoitus ja 6–16-vuotiaiden kotikuntakorvaukset sekä 5-vuotiaiden esiopetusoppilaiden ja yli 16-vuotiaiden opetus- ja kulttuuritoimen rahoitus) lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää rahoitusta opetuksen järjestäjälle. Pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoitus ei koske maahanmuuttajien valmistavan opetuksen oppilaita, aikuisten perusopetuksen eikä aineopetuksen oppilaita.

Muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden opetuksen osalta lisärahoituksen euromäärä saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 2,97 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098 ja pidennetyn oppivelvollisuuden muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä. Vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden osalta kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 4,76 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098 ja vaikeimmin kehitysvammaisten oppilaiden määrällä. Kunnalle, kuntayhtymälle ja kyseiseen opetukseen luvan saaneelle yksityiselle opetuksen järjestäjälle myönnetyn pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden lisärahoituksen kokonaismäärä saadaan laskemalla em. tulot yhteen.

Vuonna 2022 kunnallisten opetuksen järjestäjien vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden oppilaiden opetuksen yksikköhinta on 34.278,37 euroa oppilasta kohden ja muiden kuin vaikeimmin kehitysvammaisten pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden opetuksen yksikköhinta on 21.387,97 euroa. Yksityisen opetuksen järjestäjän arvonsäverolliset 3,82 %:lla korotetut yksikkö hinnat ovat vastaavasti 35.587,80 ja 22.205,00 euroa oppilasta kohti.

Pidennetyn oppivelvollisuuden lisärahoitus määräytyy varainhoitovuotta edeltävän tilastointipäivän 20.9. oppilasmäärän mukaan ja vuoden 2022 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2021 oppilasmääriä, jotka perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Sisäoppilaitoslisä

Jos perusopetuslain mukainen opetus järjestetään sisäoppilaitoksessa, myönnetään opetuksen järjestäjälle sisäoppilaitokseen kuuluvan majoituksen ja ruokailun saavien oppilaiden osalta rahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 0,46 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertomella 1,0098 ja sisäoppilaitoksessa majoitettujen oppilaiden määrällä. Vuonna 2022 sisäoppilaitoslisä on 3.312,62 euroa oppilasta kohti ja yksityisen opetuksen järjestäjän arvonlisäverollinen yksikköhinta on 3.439,16 euroa.

Sisäoppilaitoslisä koskee kansanopistoissa järjestettävää perusopetusta ja niitä yksityisiä opetuksen järjestäjiä, jotka opetuksen järjestämisluvan perusteella järjestävät opetusta sisäoppilaitoksessa.

Sisäoppilaitoslisä määräytyy varainhoitovuotta edeltävän vuoden 20.9. oppilasmäärän mukaan. Vuoden 2021 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2021 oppilasmääriä, jotka perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Koulukotikorotus

Yksityiselle perusopetuksen järjestäjälle, jonka perusopetuksen järjestämisluvan mukaisena erityisenä koulutustehtävänä on koulukotiopetuksen järjestäminen, myönnetään koulukotiopetusta saavista oppilaista lisärahoituksena euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 1,86 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertomella 1,0098 ja koulukotiopetusta saavien oppilaiden määrällä. Vuonna 2022 koulukotikorotuksen yksikköhinta on 13.394,49 euroa oppilasta kohden. Yksityisen opetuksen järjestäjän yksikköhinta on 13.906,16 euroa.

Vuoden 2022 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2021 oppilasmääriä, jotka perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Joustavan perusopetuksen lisärahoitus

Perusopetuslain 5 §:n mukaan kunta voi järjestää kunnan päättämässä laajuudessa perusopetuksen 7–9 vuosiluokkien yhteydessä annettavaa *joustavan perusopetuksen toimintaa*. Opetusta ja toimintaa toteutetaan pienryhmämuotoisesti osaksi koulussa ja osaksi työpaikoilla tai muissa oppimisympäristöissä ohjattuna opiskeluna. Lisäksi käytetään nuorten tukimuotoja, kuten ongelmien varhaista havaitsemista ja varhaisen puuttumisen keinoja sekä yksilöllisesti kohdennettuja tuki- ja neuvontapalveluja. Toimintaa toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä. Perusopetuksen perusrahoituksen lisäksi opetuksen järjestäjälle voidaan myöntää joustavan perusopetuksen toiminnasta aiheutuviin lisäkustannuksiin lisärahoitusta euromäärä, joka saadaan, kun joustavan perusopetuksen toimintaan osallistuvien oppilaiden määrä kerrotaan toimintaa varten oppilasta kohden määrättyllä yksikkö hinnalla.

Vuodelle 2022 opetus- ja kulttuuriministeriö on valtion talousarvion rajoissa vahvistanut joustavan perusopetuksen yksikköhinnaksi 2.700,96 euroa oppilasta kohti. Vuoden 2022 rahoituksen laskennassa on käytetty KOSKI-tietovarannosta poimittuja 20.9.2021 oppilasmääriä, jotka perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin/tallennettuihin tietoihin.

Joustavan perusopetuksen toimintaan vuonna 2022 maksetaan rahoitusta 127 kunnalle yhteensä 2177 oppilaasta.

Yksityisen opetuksen järjestäjän alkava ja laajeneva toiminta

Yksityisen opetuksen järjestäjän alkavan ja laajenevan toiminnan rahoitusta koskevaa säännöstä on tarkennettu vastaamaan vakiintunutta käytäntöä. Rahoitus myönnetään, kun järjestäjälle myönnetään järjestämislupa tai kun järjestämis lupaa laajennetaan tai kun opetus laajennetaan uudelle luokka-asteelle. Rahoitusta maksetaan aloittamiskauden alusta sen varainhoitovuoden loppuun, jolta järjestäjälle ei makseta esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausta.

Opetushallitus kysyy rahoituksen määräytymiseen tarvittavat oppilasmääräarvio- ja oppilasmäärätoteutum tiedot opetuksen järjestäjiltä erillisillä kyselyillä.

Ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitus

Perusopetuslain mukaiseen ulkomailla järjestettävään opetukseen opetuksen järjestäjälle myönnetään rahoituksena euromäärä, joka saadaan, kun kotikuntakorvauksen perusosasta vähennetään 320,77 euroa ja erotus kerrotaan rahoituslain kertoimella 1,23 ja vuosien 2020–2022 rahoituskertoimella 1,0098 ja oppilasmäärällä 20.9. Yksityisen opetuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäverokorotus 3,82 %, jolloin vuonna 2022 yksityisen järjestäjän yksikköhinta 9.196,01 euroa. Oppilaskohtaista rahoitusta voidaan korottaa tai alentaa valtioneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Alennus tai korotus voi olla enintään 20 %.

3.3.2. Valtionavustukset

Yksityisten opetuksen järjestäjien harkinnanvaraiset avustukset

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi valtion talousarvion rajoissa myöntää harkinnanvaraista avustusta yksityiselle opetuksen järjestäjälle, jonka kustannukset ovat sille määrätyn erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä huomattavasti keskimääriäistä korkeammat. Avustusta voidaan myöntää myös valtiosuusjärjestelmän muutosten vaikutuksen tasoittamiseen. Avustus maksetaan muun valtiosuusrahoituksen mukana kuukausittain. Harkinnanvaraisesta avustuksen hakemisesta ja hakuajasta tiedotetaan yksityisille opetuksen järjestäjille erikseen vuosittain.

3.3.3. Oppilas- ja opiskelijamäärien laskeminen

Esi- ja perusopetuksen opetus- ja kulttuuritoimen valtiosuusrahoitus 2022 määräytyy edellä kerrotulla tavalla oppilasta kohden määrättyjen yksikköhintojen ja 20.9.2021 oppilasmäärän mukaan lukuun ottamatta perusopetukseen valmistavan opetuksen, aikuisten perusopetuksen

ja aineopetuksen rahoitusta. Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa ja aikuisten perusopetuksessa rahoitus määräytyy edellä kuvatulla tavalla.

Esi- ja perusopetuksen opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen vuoden 2022 valtionosuusrahoituksen laskemiseen tarvittavat tiedot on pääsääntöisesti poimittu KOSKI-tietovarannosta Opetushallituksen Valtionosuuksien toimesta. KOSKI-tiedoista on poimittu 20.9.2021 läsnäolleiden oppilaiden rahoitukseen vaikuttavat määrät, sekä aikuisten perusopetuksen kurssimäärät vuodelta 2020, aineopetuksen kurssimäärät 1.8.2020-31.7.2021 ja kustannuslaskennassa käytettävät majoitus- ja kuljetusoppilaiden määrät. Valtionosuusrahoituksen laskennassa käytettävän poiminnan ja raporttien tiedot perustuvat 30.9.2021 mennessä KOSKI-tietovarantoon siirrettyihin ja tallennettuihin tietoihin.

Perusopetukseen valmistavan opetuksen oppilasmäärät 20.9.2021 ja toteutuneet läsnäolokaudet vuodelta 2020 kysyttiin Opetushallituksen perustietokyselyssä 20.9.-30.9.2021.

Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain (884/2017) mukaan koulutuksen järjestäjillä on velvollisuus siirtää tai tallentaa lain 7–9 § ja 9 a – 9 c §:ssä tarkoitetut tiedot KOSKI-tietovarantoon viipymättä ja ajantasaisesti aina sen jälkeen, kun tieto on syntynyt tai muuttunut ja merkitty koulutuksen järjestäjän omiin rekistereihin.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että tiedonkeruissa ilmoitetut, KOSKI-tietovarantoon siirretyt ja tallennetut tiedot sekä valtionosuusrahoituksen laskennassa käytetyt kaikki oppilasmäärä- ja suoritetiedot vastaavat tosiasiallisia toimintatietoja.

Rahoituslaissa tarkoitetun esi- ja perusopetuksen rahoituksen tarkistamisesta luovuttiin vuonna 2016 (48 a § 29.12.2016/1486), mikä tarkoittaa sitä, että rahoitus varainhoitovuodelle määräytyy varainhoitovuotta edeltäneen vuoden syyskuun 20. päivän oppilasmäärän mukaan, eikä enää kahden vuoden keskiarvona eikä rahoitusta tarkista varainhoitovuoden lopussa. Varainhoitovuoden lopussa tehtävä tarkistuspäätös koskee vain lukiokoulutusta ja kunnan omarahoitusosuutta.

Oikaisuvaatimus tulee esi- ja perusopetuksen opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuusrahoituksen osalta tehdä oikaisuajan puitteissa (3 kk) päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusohje postitetaan valtionosuuspäätöksen liitteenä.

Kotikuntakorvauksien perusteena olevat esi- ja perusopetuksen oppilastiedot poimitaan KOSKI-tietovarannosta. Tilastokeskus yhdistää oppilastietoihin tiedon oppilaiden kotikunnista väestörekisterijärjestelmän tiedoista. Kotikuntakorvaus perustuu varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltäneen vuoden lopussa olevaan tilanteeseen.

Vuoden 2022 kotikuntakorvaukset määritetään tilastointipäivän 31.12.2020 mukaisesti. Valtiovarainministeriö hoitaa jatkossakin kotikuntakorvausten keskitetyn maksatuksen.

Lisätietoja Opetushallituksessa antaa tarvittaessa Leena Matilainen puh. 029 533 1691